

Jämställdhetsanalys

Bakgrund och syfte

Jämställdhet är viktigt ur en mängd olika perspektiv och för programmet Utmaningsdriven innovation är det oundvikligt en central aspekt eftersom beviljade projekten utgår ifrån samhällsutmaningar.

Jämställdhetsintegrering, på engelska gender mainstreaming, är enligt Europarådets definition:

"... (om-)organisering, förbättring, utveckling och utvärdering av beslutsprocesser, så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet".

Definitionen används av alla nordiska länder och är även antagen av FN och EU.

En jämställdhetsanalys handlar om att på ett medvetet sätt belysa olika jämställdhetsaspekter samt planera för hur jämställdhet ska kunna uppnås. Syftet med denna bilaga är att ge stöd hur en jämställdhetsanalys kan genomföras inom ett projekt.

Kön spelar inte alltid en roll och projektet kan få svårt att påverka

Det är inte alltid kön spelar roll, då talar vi om att projektet, behovet, beslutet, resultatet är könsneutralt. Det är dock inget som vi vanligtvis kan utgå ifrån. Det måste undersökas *innan* projektet genomförs. Jämställdhetsanalysen är då ett instrument för att synliggöra om så är fallet och den gör det möjligt för konstellationen att ta medvetna beslut om vilka åtgärder som är möjliga att genomföra inom ramen för projektet.

Utgångspunkter

En jämställdhetsanalys har de jämställdhetspolitiska målen som utgångspunkt. Det övergripande jämställdhetspolitiska målet är att **kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv**. Utifrån detta har följande delmål formulerats:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Jämställdhetsanalysens två dimensioner

En jämställdhetsanalys består alltid av två dimensioner:

Kvantitativ jämställdhet – fokuserar på antal, proportioner där 40/60 definieras som jämställd fördelning. I ett projekt kan det t.ex. innebära att titta på hur fördelningen av kvinnor och män ser ut bland projektteamet, vilka som bjuds in till konferenser, vilka som medverkar samt hur projektet marknadsförs och kommuniceras.

Kvalitativ jämställdhet – fokuserar på hur villkor och möjligheter ser ut för kvinnor och män (flickor och pojkar) med målet att de ska ha samma makt att delta och påverka. För ett projekt innebär det t.ex. att analysera till vilka projektet och dess lösningar riktar sig. Många problem, resultat och lösningar kan till synes vara könsneutrala, men ändå påverka kvinnor och män olika. Därför behövs en analys som innebär att konstellationen tittar på olika potentiella effekter på kvinnors respektive mäns situation, innan viktiga beslut fattas om mål, syfte, strategier, lösningar och resurstilldelning.

Frågor att besvara

Ert analysarbete ska åtminstone besvara följande frågor:

- Har både kvinnors och mäns behov och erfarenheter legat till grund för hur projektet utformats?
- Hur fördelas resurserna mellan kvinnor och män i projektet?
- Hur kommer kvinnor respektive män ha möjlighet att påverka projektets resultat och lösningar?
- På vilket sätt påverkar projektets resultat och effekter jämställdhet?

- Påverkar resultatet och lösningarna de jämställdhetspolitiska målen? (bidrar till eller motverkar dessa)

Jämställdhetsanalys utgör ett specifikt avsnitt i ansökan till steg 2 och 3 inom Utmaningsdriven innovation. Er analys ska åtminstone täcka in ovanstående frågor samt hur projektet kommer att hantera de kvantitativa och kvalitativa dimensionerna. Det kan som sagt hända att kön inte spelar någon roll eller att konstellationen får svårt att påverka jämställdhetsaspekter inom ramen för projektet. Redogör och motivera då för detta för att bedömarna ska kunna beakta det.

Det finns mycket forskning och kunskap om jämställdhet. I analysen är det bra att ta utgångspunkt i denna. Nedan finns några viktiga referenser. Börja med att titta på youtubefilmen om jämställdhetsintegrering.

Ytterligare stöd och referenser

Hållbar jämställdhet en film om jämställdhetsintegrering i praktiken

<https://www.youtube.com/watch?v=xMZBufqS7-8>

11-minuters film som bl.a. tar upp vad jämställdhet innebär i praktiken genom en rad konkreta exempel på initiativ som gjort skillnad.

Jämställ.nu

Jämställ.nu är en nationell resurs för jämställdhet. På webbsidan hittar ni fakta och nyheter om jämställdhet, praktiska exempel och konkreta verktyg för jämställdhetsarbete.

Jämställ.nu drivs som en unik samverkanssatsning mellan Nationella sekretariatet för genusforskning, länsstyrelserna, Svenska ESF-rådet, Sveriges Kommuner och Landsting samt VINNOVA.

NOVA – verktyg och metoder för normkreativ innovation.

NOVA innehåller konkreta verktyg och handfasta metoder för alla som vill skapa normkreativa lösningar – det vill säga lösningar som är inkluderande, tillgängliga och hållbara. NOVA kan användas som stöd i alla innovationsprocesser. Finns att köpa i Vinnovas webshop.

Regeringskansliet: Jämställdhetsintegrering

<http://www.regeringen.se/artiklar/2015/04/jamstalldhetsintegrering/>

Sveriges Kommuner och Landsting: Jämställdhet

<http://skl.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstallldhet/jamstallldhet.5874.html>